

»... uveli list, kot zlati čoln ...«

Gornji citat iz nagrajene Ostijeve zbirke je idealen motto k razmišljanju o njegovi poeziji; v njem sta kot v kapljici rose ujeta njegov pesniški svet in njegovo doživljanje Krasa, v katerem prepoznava odsev svoje duše in se ogleduje kakor Narcis, zaradi česar bi se zbirka prav lahko imenovala tudi Kraški navdih.

Zbirka je ena tistih redkih, dragocenih knjig pesmi, ki jih lahko človek prebira znova in znova, si dostikrat ponavlja njihove posamezne verze, kot se jih zdaj bolj, zdaj manj natančno spominja, že prvo srečanje z njimi pa zapusti v njem globok, nepozaben vtis, saj nagovarjajo ne le intelekt ali hladni estetski čut, ampak tudi srce.

Zbirka je v celoti napisana v prostem verzu, ki je tekoč in melodiozen ter naravno in neprisiljeno sledi notranjemu gibanju misli in občutij, kot voda, ki vselej privzame obliko struge, po kateri teče: *»Nenadoma, za kratek hip, je poseven sončni žarek obsijal tenko nit pajčevine, / ki ga je povezovala s krošnjo. Po še / nekaj vnebovzetjih in vzemljovzetjih / se je nit pretrgala in uveli list, / kot zlati čoln, se je po spiralni poti, nošen z nevidnim zračnim tokom, počasi / spustil na travo, na katero je padala / težka senca.«*

V Ostijevi zbirki navdušuje pristno, »impresionistično« izražanje čustev, občutij in strasti, človeška in obenem tipično pesniška, »kosovelovska« občutljivost in hvaležnost za vse lepo in dobro v tem svetu: za vrednost večnih trenutkov z ljubljeno, za blaženost sreče, čeprav je minljiva, za radost življenja, čeprav je kot *»uveli list, kot zlati čoln«*, za bližino z naravo, ki jo je pesnik odkril na Krasu, za novi dom, ki ga gradita z ženo, za vrt, ki bo očaral neko deklico v prihodnosti, za pesnike, mrtve in žive, za spomine, ki samo od njih že leta in leta živi, za kraško burjo, ki mu gre skozi lase z zvočnimi prsti, za samoto, v kateri vidi zvezde, ki jih ni moč prešteti, za tišino, v kateri sliši vlak, ki se še vedno ustavlja na postaji, kjer že leta nihče več ne vstopa in izstopa, za mačko, ki je stekla po vrtu, za pesmi, ki se mu zapišejo na tisoč različnih načinov, a niso pomembnejše od ranjenega goloba, ki ga prej neguje in počaka, da se mu zacelijo rane, za moč, da kljub bolečini ob tragediji vojne ne bo ponavljal *»Zob za zob in glavo za glavo!«* in pisal pesmi *»za današnjo rabo«*, ampak bo raje tako kot zmeraj pisal pesmi o ljubezni in smrti.

Kot je pesnik sam dejal v nekem intervjuju, so pesmi v *Kraškem nacisu* nastale v nekaj dneh in sploh ni mislil na to, ali jih piše v maternem jeziku ali v slovenščini, ampak je le prisluškoval notranjemu šepetu. Takrat je tudi dejal, da pesnik nikoli ne ve, kdaj bo ali je morda že napisal svojo zadnjo pesem. Da je pisanje pesmi nerazložljiva milost, je lepo izrazil tudi v pesmi *Glas pesnika*: *»Glas pesnika je enkrat in neponovljiv, / ker je odmevov zvoka do konca napete in pretrgane strune na harfi duše. Zlate / strune – sončnega žarka. V isti sapi lep / in žalosten.*

Osti iskreno in preprosto govori o bridkosti in radosti v življenju posameznika, samotnega in vendar iščočega dom, toplino, obupajočega in upajočega, na smrt utrujenega in vendar verujočega v ljubezen. Njegova pesem obstaja najprej *na harfi duše* in šele potem zacveti v jeziku. To je življenje in ljubezen, močnejša kot smrt, doživeta z vsem pesnikovim bitjem. Ta totalni, siloviti, strastni odziv se lepo kaže tudi v pesmi *Večnost trenutka*: »Tako kot je mleko, ki se je kuhalo / v loncu na štedilniku, vsakič, v / trenutku mamine najmanjše nepazljivosti, / prekipelo, tako je v trenutku, / ko sem se samo obrnil za tabo, / čez ograjo vrta prekipela krošnja / pravkar razcvetelega bezga.«

Ostijev stik z naravo je živo neposreden, »vzhodnjaški«: človek ni več od drugih bitij in pojavov v naravi, ampak je enako pomemben del nje, kot so to drevesa, rože, psi, mačke, burja ..., in to enost z vsem lahko tudi občuti, naj gre za »svilene rute jesenske megle«, naj za razpadajočo hišo: »Podira in sesipa se prelepa stara / kraška hiša ... Okamnel sedim, tudi sam se rušim / in sesipam v prah, ki ga bo nekega / dne, tako kot Kosovelov grob, obrasla / trava«, naj za nenavadno žival, ki jo drži v naročju: »Napol je mačka, napol podgana. Sivo- / bela. Ušesa so brez dlak. Tudi / dolgi, tenki rep. Nedvomno plod / ljubezni. Plod dolgih tomajskih / zimskih noči. V katerih zaljubljeni / pozabljajo na sleherno razliko in / sleherno sovraštvo prednikov.« Ostiju je ta svet, četudi je krut, dom: »Ljubiva se sredi sveta. / Ker je vsako drevo, kot človek, kjerkoli / sta, sredi sveta.« Občutek te enosti je ljubezen: »Vendar bom, četudi nikdar več ne spregovorim nobene besede, vse dokler / se mi ne ohladijo ustnice, do zadnjega / diha vtiskoval njih vreli pečat in ljubil, / ljubil, ljubil, ljubil vse okrog sebe.« Ta ljubezen je globoko osebna in ne prenese klišejev: »Ni ljubezen stokrat ljubici na glas / povedati: 'Zvezda moja!' Ljubezen je / le enkrat, popolnoma sam v vrtu, eni sami / zvezdi na vedrem poletnem nebu, prepolnem / sijajnih zvezd, potihem, da nihče ne sliši, / povedati: 'Ljubica moja!'«

To je poezija, ki raste iz pesnikove življenjske izkušnje, v kateri se v dramatičnem loku prepletajo spomini na mladost (»Žalosten sem se rodil, / si ne enkrat povedala, mati. Žalosten. / Prežalosten. Žalosten sem bil celo otroštvo.«), vojna vihra, ki jo prikazuje na presenetljiv način (»Nad pustimi travniki in porušenimi mesti / letijo ljudje, ki so preživeli. Starci, / žene, otroci,... S culami spominov.«), in ljubezen, ne na papirju, ampak tista prava, silna, resnična, ki edina zmore vrniti vero v življenje: ljubezen do žene (»Ljubezen zrelih let, nenadna in enako / močna kot mladostna, sestavlja najino / sedanje življenje iz črepinj najinih prejšnjih življenj.«), ljubezen do poezije (»Še en dan sem preživel s knjigo v roki.« »Vzel sem svinčnik, ki ga imam zmeraj / pri roki ob vzglavju, in se ga / oprijel kot tisti, ki se utaplja, za / tenko, neobstoječo slamico. Zjutraj / sem se zbudil s svinčnikom v roki.«), ljubezen do vsega, ki odganja celo senco smrti: »Na smrt pomislim le, kadar mi je hudo. / Smrt pa vedno misli name.« V svoje pesmi vpleta pesniške pogovore z dragimi pesniki. Tako je ena najlepših pesmi v zbirki posvečena Kosovelu, ki mu je še posebno blizu; s svojo poezijo, vezano na Kras in njegovo lepoto, s pridihom žalosti nadaljuje izročilo njegove

čiste lirike, na osebni način razširja Kosovelovo vizijo in jo uspe obogatiti z novimi elementi, predvsem je to izkušnja ljubezni, ki je vendarle močnejša od samote, izgubljenosti in obupa: »Najin novi dom, tako kot najino novo / življenje, je kalejdoskop, ki se, tudi / ko se sesipa, vedno zлага v novo, lepo, / pisano arabesko.« Ljubezen diha skoraj iz vsake Ostijeve pesmi, celo kadar namerava »napisati / še eno pesem o smrti«, se mu ta, ko posluša bobnanje detlovega kljuna, na koncu spremeni v »še eno ljubezensko pesem«.

V *Kraškem narcisu* sta v lepem ravnovesju etično in estetsko, zveza med njima se pokaže kot povsem naravna. Osti se grozotam vojnega opustošenja in bivanjskim stiskam ali mračnim mislim o minljivosti in nesmislu vsega zoperstavlja kot pravi pesnik tako, da išče lepoto v naravi, obdeluje svoj vrt, gradi porušeno kraško hišo, popravlja ograjo, ljubi in trepeti, da ohrani svojo ljubezen: »Ko sem te osvajal, sem se ti daroval / in odpiral kot knjiga pesmi, danes pa, / ko je potrebno še več veščine, da se bo / ljubezen ohranila, se ti darujem vsake / toliko časa kot po obliki zaprta in / po pomenu odprta pesem, ki je v nenehni / skrivnostni povezavi z že napisanimi in s še ne napisanimi pesmimi iz knjige, / za katero ne vem, če jo bom kdaj dokončal.« V temo prinaša luč: »Poročila z bojišč, ne le bosanskih, / potrjujejo, da je lažje umoriti človeka / kot posaditi drevo. Jaz sem, tudi v / času vojne, sadil drevesa.«

Poezija in življenje sta pri Ostiju neločljivo povezana, še več, sta eno. Pomemben del knjige predstavljajo pogovori s pesniki (*»Ali imaš veliko rano v srcu, pesnik? / Slavčka v rani?«*), s katerimi se zlahka identificira in v usodi marsikaterega od njih prepozna svojo lastno: *»Ljubim tudi za vas, moji brajce, svojo / ljubljeno. Ljubim jo, kot ste vi, ki ste / se sami ubili, ne čakajoč, da vas ubijejo / ali da po vas, prezkodaj ali prepozno, pride smrt sama.«* V kraškem podzemlju Vilenice prepozna Borgesov labirint, izjavo Fernanda Pess(e) vzame kot izhodišče za neko svojo pesem, ali pa se s pesniki, ki so z njim v vrtu, pogovarja *»o šepetu Joyceovega / peresa. Ki je glasnejši od Stalinovih / udarcev s pestjo ob mizo.«*

Zaradi takih verzov zbirka ni samo estetski izdelek, ampak ima tudi etično vrednost, in čeprav ne gre za poezijo, ki je angažirana v običajnem smislu besede, je kljub temu angažirana na bolj poglobljen, notranji način: pesnik proti strahu, ki ga v njem vzbuja brezdušni, nesmiselni svet, jasno vzpostavlja vrednote ljubezni in poezije.

Zbirka je homogena celota. Ulita je kot iz enega kosa: uvodni pesmi, po kateri je zbirka dobila tudi ime, takoj sledi tok impresij, spominov, pogovorov s pesniki in vse tiste teme, o katerih je že bilo govora, ki se ponavljajo in prepletajo v različnih kombinacijah, tako da je celotna knjiga ena sama velika Pesem, hvalnica ljubezni in Krasu: *»Kras je dežela mojega ponovnega otroštva. / Na Krasu sem, tavajoč s soncem nad sabo / in z rano v sebi, srečal novo ljubljeno / ženo, našel nov dom, nov jezik, nove / besede svojih pesmi ...«* Na konec zbirke so uvrščene temačnejše pesmi: *»Š...Č živimo, misleč na jesen. Neprehoma / drhteč. Od mraza zime, ki je nikdar / ne bomo dočakali. Ker samo smrt je / zimzelena.«*

Glede na to, da je zbirka napisana v pesniku sicer dragem, a vendarle drugem jeziku, je še toliko presenetljiveje, kako lep in čist je ta jezik (*»Znova gradim hišo. Iz ničesar. Za nikogar. / Hišo iz jezika.«*). Osti nam odkriva lepoto slovenščine same po sebi, ki je ni treba zlagati v takšne ali drugačne metrično urejene verze, ampak je že njena melodija v prostem verzu lahko dovolj poetična. Zlasti podobe iz narave so po lepoti, tenkočutnosti izraza in nekakšni notranji ožarjenosti primerljive s Cankarjevimi: *»Med popoldanskim sprehodom po rahlo / vzvalovanih lipiškimi travnikih sva / zagledala list, ki se je ločil od še / zelene srčaste krošnje lipe in se, / presenetljivo, spet vračal k njej. / Ta list, rumen, temnejših, rjavih / robov, motno zelen pri peclju, je padal / in se dvigoval, za ped od krošnje / lebdel, se obračal z lica na hrbtno stran in pri tem zlatasto blestel.«* In vendar mislim, da skrivnost tega, zakaj je Ostiju uspelo napisati odlično zbirko v drugem jeziku, ni v tem, da se je odlično naučil slovenščine, predvsem z branjem, prevajanjem in pisanjem o slovenski poeziji, ampak v tem, da je predvsem pesnik doživetja in navdiha, ki mu jezik ni samo cilj, ampak sredstvo, s katerim nam omogoči, da tudi drugi slišimo pesem, ki zveni v njem, pesem *»na harfi duše«*, edino resnično pesem.